

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

04 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Ciobanu Sergiu și avocatul Ceban Vasile în numele inculpatei Țîganu Nadejda, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2017, în cauza penală în privința lui

*Țîganu Nadejda XXX, născută la XX XXX XXXX,
domiciliată în XX XXX XXX XXXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 01.12.2016 - 29.12.2016;

instanța de apel: 20.01.2017 - 18.04.2017;

instanța de recurs: 14.07.2017 - 04.10.2017;

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra recursurilor în cauză în baza actelor din dosar,

c o n s t a ț ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 29 decembrie 2016, Țîganu Nadejda a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal și în temeiul prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 an și 4 luni închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an.

În conformitate cu art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei penale aplicate inculpatei Țîganu Nadejda, pe o perioadă de probațiune de 1 an.

Acțiunea civilă înaintată de către Roșca Diana a fost admisă parțial și s-a dispus încasarea de la Țîganu Nadejda în beneficiul ultimei, suma de 728 lei și 29 bani cu titlu de prejudiciu material, 15 000 lei cu titlu de prejudiciul moral și 3 500 lei

cheltuielile de asistență juridică. În rest, acțiunea civilă a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

2. Prima instanță a constatat în fapt că, inculpata Țiganu Nadejda fiind deținătoare al permisului de conducere al mijlocului de transport de categoria „B”, la 26.10.2016, în jurul orei 20:09, conducând automobilul de model „Toyota Auris” cu număr de înmatriculare FGT 446 deplasându-se pe str. D. Cantemir, mun. Chișinău, exprimând neatenție față de trafic și încredere exagerată în sine, a încălcat cerințele Regulamentului Circulației Rutiere, Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr.357 din 13.05.2009 și anume, prevederile pct. 3 al Regulamentului Circulației Rutiere, în conformitate cu care *„participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației”*; prevederile pct. 10 alin. (1) lit. b) al Regulamentului Circulației Rutiere, în conformitate cu care, *„persoana care conduce un vehicul trebuie: ...b) să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum”*; prevederile pct. 11 lit. f) al Regulamentului Circulației Rutiere, în conformitate cu care *„conducătorul de vehicul, înainte de plecare și în timpul deplasării, este obligat: să cedeze trecerea pietonilor la trecerile pentru pietoni cu circulația nedirijată”*, prevederile pct. 45) al Regulamentului Circulației Rutiere, în conformitate cu care *„conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră; în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”*, iar drept urmare a încălcărilor enunțate mai sus, nu s-a isprăvit cu conducerea mijlocului de transport, nu a cedat trecerea pietonului la trecerea nedirijată pentru pietoni, tamponând-o pe Roșca Diana, care traversa regulamentar strada la trecerea pietonală.

În consecință, în urma impactului, pietonului Roșca Diana, conform raportului de expertiză medico-legală nr.3239/D din 11.11.2016, i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de „traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin contuzie cerebrală minoră, focare de contuzie hemoragică bifrontal; plagă contuză regiunea occipitală. Plăgi multiple a feții, edem al țesuturilor moi la nivelul cotului drept. Fractura maleolei laterale a gleznei drepte, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii

traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, care condiționează o dereglare a sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare medie”.

Acțiunile inculpatei, de către instanța de fond au fost încadrate în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, după indicii calificativi: *încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conducea mijlocul de transport, încălcare care a provocat din imprudență vătămarea medie a integrității corporale.*

3. Sentința a fost contestată cu apel de către:

- procuror, care a solicitat casarea parțială a sentinței, prin care a fost respinsă solicitarea de a fi încasate din contul inculpatei a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizei medico-legale și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care să fie admisă solicitarea acestuia, cu dispunerea încasării din contul condamnatei în beneficiul statului cu titlu de cheltuieli judiciare, suma de 84 lei, pentru efectuarea expertizei medico-legale părții vătămate Roșca Diana;

- inculpata Țiganu Nadejda, care a solicitat casarea sentinței în partea stabilirii pedepsei cu pronunțarea unei noi sentințe prin care să-i se aplice o pedeapsă non-privativă de libertate, fără stabilirea pedepsei complementare, privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport. Inculpata a indicat că instanța de fond nu a individualizat corect pedeapsa aplicată acesteia, nu a argumentat de ce alte categorii de pedepse mai blânde prevăzute de sancțiunea art. 264 alin. (1) Cod penal, nu pot fi aplicate față de ultima, fiind reținute în acțiunile acestuia circumstanțe atenuante.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2017, au fost respinse apelurile declarate de către procuror și inculpata Țiganu Nadejda ca fiind nefondate, cu menținerea sentinței atacate.

4.1. În motivarea deciziei instanța de apel a constatat că, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că Țiganu Nadejda a săvârșit infracțiunea imputată ei.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, vina inculpatei Țiganu Nadejda se dovedește integral prin declarațiile acesteia, declarațiile părții vătămate Roșca Diana; procesul-verbal de cercetare la fața locului din 26.10.2016 și foto-tabel, din care rezultă că locul accidentului rutier a fost

cauzat în raza de acțiune a marcajului rutier precum și indicatorului rutier, ce semnalizează trecerea pietonală (f. d. 8-13); procesul-verbal de audiere a martorului Burduja Liuba din 15.11.2016 (f. d. 16); procesul-verbal de audiere a martorului Pelin Victor din 17.11.2016 (f. d. 18); raportul de expertiză medico-legală nr. 3239/D din 11.11.2016 din care rezultă că la cet. Roșca Diana s-au constatat leziuni corporale sub formă de „traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin contuzie cerebrală minoră, focare de contuzie hemoragică bifrontal, plagă contuză regiunea occipitală. Plăgi multiple a feții, edem al țesuturilor moi la nivelul cotului drept. Fractura maleolei laterale a gleznei drepte, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, care condiționează o dereglare a sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare medie ”.

Totodată, în cadrul ședinței de judecată a instanței de fond inculpata Țiganu Nadejda, până la începerea cercetării judecătorești, a declarat personal, prin înscris autentic, că recunoaște faptele invocate în rechizitoriu și că solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală și nu solicită administrarea de noi probe (f. d. 78), iar instanța de fond, prin încheierea protocolară din 29 decembrie 2016 (f. d. 93), a admis cererea inculpatei.

Cât privește pedeapsa aplicată inculpatei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond corect a aplicat prevederile legale și în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Astfel, conform art. 16 alin. (2) Cod penal, infracțiunea săvârșită de către Țiganu Nadejda, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, se atribuie la categoria infracțiunilor celor ușoare. De asemenea, corect au fost reținute următoarele circumstanțe atenuante: recunoașterea pe deplin a vinei, căința sinceră de cele comise, comiterea pentru prima dată a unei infracțiuni ușoare, caracteristica pozitivă a inculpatei. Circumstanțe agravante - nu au fost stabilite.

Mai mult, instanța de apel a indicat că, reieșind din totalitatea circumstanțelor stabilite, de comportamentul inculpatei în timpul și după săvârșirea infracțiunii, de faptul că n-a întreprins careva acțiuni în vederea restituirii prejudiciului cauzat prin infracțiune părții vătămate, or potrivit materialelor cauzei (f. d. 106, 107), inculpata a restituit prejudiciul cauzat prin infracțiune după pronunțarea sentinței.

Astfel, apelul inculpatei referitor la aplicarea unei pedepse penale mai blânde sub formă de amendă este nefondat.

Totodată, cu referire la solicitarea apelantei privind neaplicarea pedepsei complementare în privința ei pe motiv că dânsa se caracterizează pozitiv, este angajată în câmpul muncii, educă și întreține un copil minor, nu are antecedente penale, pentru prima dată a comis o infracțiune din imprudență, infracțiunea se încadrează în categoria celor mai puțin grave, a reparat prejudiciul material și moral, a recunoscut vina, se căiește de cele întâmplate, a conștientizat gradul și pericolul celor comise, instanța de apel a conchis că, aceste circumstanțe au servit deja la aplicarea pedepsei principale condiționat, cu suspendarea executării ei, și astfel, nu mai pot servi temei, în mod repetat, și la liberarea de pedeapsa complementară.

Cât privește la apelul procurorului, instanța de apel a indicat că potrivit art. 229 alin. (1), (2) și (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeuri de nereabilitare. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Totuși, legislația procesual penală prevede unele situații și împrejurări, în prezența cărora, cheltuielile judiciare sunt suportate de către stat și nici într-un caz de către inculpat, astfel, conform prevederilor art. 143 Cod de procedură penală, prevede cazurile când efectuarea expertizei este obligatorie, (1) *Expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea: 1) cauzei morții; 2) gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale; (2) Plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.*

Având în vedere norma expusă, instanța de apel a respins solicitarea procurorului, deoarece nu are suport juridic legal.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către procuror și avocatul Ceban Vasile în numele lui inculpatei Țiganu Nadejda.

5.1. Procurorul în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată.

Recurentul indică că instanța de apel incorect a respins argumentul procurorului prin care solicită încasarea de la inculpată în beneficiul statului suma de 84 lei, care a fost suportată la efectuarea expertizei medico-legale, pentru constatarea vătămărilor corporale ale părții vătămate.

5.2. Avocatul Ceban Vasile în numele inculpatei Țiganu Nadejda, în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei, cu pronunțarea unei hotărâri prin care inculpatei să îi fie aplicată o pedeapsă non-privativă de libertate sub formă de amendă, fără stabilirea unei pedepse complementare.

În motivarea recursului, apărătorul susține că, instanțele anterioare la stabilirea pedepsei nu au luat în calcul prevederile art. 75 Cod de procedură penală cât și circumstanțele atenuante, cum ar fi prezența copilului minor, infracțiunea ușoară, săvârșirea pentru prima dată a infracțiunii, recunoașterea vinovăției, compensarea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către procuror și avocatul Ceban Vasile în numele lui inculpatei Țiganu Nadejda, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal dispune inadmisibilitatea acestora, din următoarele considerente.

6.1. Referitor la recursul declarat de către procuror, Colegiul penal conchide că, recurentul invocă drept temeiuri pentru recurs art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului când hotărârea instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Analizând aceste temeiuri în raport cu motivele invocate în recurs, Colegiul penal constată că, nici unul din ele nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursului declarat.

Conform prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârilor atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Ținând seama de aceste prevederi, Colegiul penal constată că, hotărârile instanțelor de fond sunt legale și întemeiate, iar instanța de apel menținând soluția primei instanțe, la examinarea apelului a respectat întocmai prevederile art. 414 alin. (2) și (6) Cod de procedură penală.

Autorul recursului consideră că, instanța de apel eronat a respins solicitarea procurorului de a dispune încasarea de la inculpat în bugetul statului a cheltuielilor judiciare suportate pentru efectuarea expertizei medico-legale nr. 3239/D din 11.11.2016, deoarece statul nu este obligat să suporte aceste cheltuieli.

Prin urmare, Colegiul penal respinge ca fiind neîntemeiat acest argument, deoarece instanța de apel și-a motivat soluția în această parte, care a fost expusă pe larg la pct. 4.1. din prezenta decizie, soluție, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune.

Potrivit prevederilor art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare cuprind sumele plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali. Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Potrivit art. 228 alin. (1) Cod de procedură penală, Colegiul penal indică că, cheltuielile privind efectuarea expertizei medico-legale în privința părții vătămate Roșca Diana, pentru constatarea gradului leziunilor corporale cauzate în rezultatul accidentului rutier, solicitate de către organul de urmărire penală, nu se includ în categoria cheltuielilor judiciare care urmează a fi achitate de către inculpată.

Mai mult, Colegiul penal menționează că, în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea procurorului, plățile necesare pentru efectuarea expertizei în mod obligatoriu, pentru constatarea: gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale, vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat prin prisma prevederilor art. 158 Cod de procedură penală.

Astfel, suma de 84 lei, solicitată de către procuror ca să fie încasată de la inculpata Țiganu Nadejda în folosul statului, constituie cheltuieli care au fost suportate pentru efectuarea expertizei medico-legale nr. nr. 3239/D din 11.11.2016.

Potrivit prevederilor art. 143 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale. Dispoziție alin. (2) al

aceleiași norme stipulează că, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Ca urmare, Colegiul conchide că, temeiurile indicate de către procuror nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezentei erorilor de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărârilor adoptate pe caz și potrivit legii, se impune inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

6.2. Referitor la recursul declarat de către avocatul Ceban Vasile în numele lui inculpatei Țiganu Nadejda, recurentul își întemeiază recursul său în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, potrivit căroră hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul în care instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau aceasta este expusă neclar sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția primei instanțe și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Analizând aceste temeiuri în raport cu motivele invocate în recurs, Colegiul penal constată că, acestea nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursului declarat, lipsind temeiuri de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărârii contestate.

Cu referire la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, invocat de către recurent, Colegiul penal susține că, acest punct conține 5 temeiuri care pot fi invocate în recurs, însă recurentul nu a concretizat care din aceste temeiuri le pune la baza cererii de recurs înaintată și prin ce se confirmă aceste temeiuri, iar alegerea din oficiu de către instanța de recurs a temeiului din cele 5 menționate este inadmisibilă și prin urmare prevederile art.427 alin. (1) pct.6) Cod de procedură penală, a fost invocat declarativ.

Mai mult ca atât, Colegiul penal analizând acest temei în raport cu motivele invocate în recursul declarat, constată că nici unul din ele nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului.

Potrivit conținutului recursului, recurentul critică decizia instanței de apel în partea stabilirii pedepsei, invocând că, inculpatei i-a fost stabilită pedeapsa fără a se ține cont de prezența în speță a circumstanțelor atenuante și anume prezența copilului minor, mai mult instanța nu s-a expus asupra posibilității reducerii pedepsei inculpatei.

Colegiul penal susține că, motivele invocate de recurent au fost indicate și în cererea de apel, la care instanța de apel s-a referit și a dat răspuns, cu care instanța de

recurs este de acord și anume „...cu referire la circumstanțele că inculpata se caracterizează pozitiv, este angajată în câmpul muncii, educă și întreține un copil minor, nu are antecedente penale, pentru prima dată a comis o infracțiune din imprudență, infracțiunea se încadrează în categoria celor mai puțin grave, a reparat prejudiciul material și moral, a recunoscut vina, se căiește de cele întâmplate, a conștientizat gradul și pericolul celor comise, instanța de apel a conchis că, aceste circumstanțe au servit deja la aplicarea pedepsei principale condiționat, cu suspendarea executării ei, și astfel, nu mai pot servi temei, în mod repetat, și la liberarea de pedeapsa complementară.... Cât privește pedeapsa aplicată inculpatei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond corect a aplicat prevederile legale și în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.”

În aceste condiții, Colegiul penal consideră că, n-au fost constatate careva erori de drept în speța examinată, ce ar servi drept temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei contestate.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursurilor înaintate în cazul în care se constată că acestea sunt vădit neîntemeiate.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

inadmisibilitatea recursurilor ordinare, declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Ciobanu Sergiu și avocatul Ceban Vasile în numele inculpatei Țiganu Nadejda, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2017, în cauza penală în privința lui Țiganu Nadejda XXX, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la **11 octombrie 2017**.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan